
'n Woord van AFRILEX

Taalpraktisyns wat gemoeid is met leksikografie en terminologie/terminografie werk met standaarde — óf die standaardvariëteit van 'n taal óf standaarde as sodanig.

Leksikograwe stel woordeboeke saam deur (gewoonlik) die woordeskat van die standaardtaal te dokumenteer. Sou hulle 'n woordeboek saamstel wat nie die standaardvariëteit van die taal behels nie, word sodanige woordeboek gewoonlik 'n dialekwoordeboek genoem.

Terminoloë aan die ander kant dokumenteer terminologie met die doel om vakspesialiste en leke van standaardterme te voorsien wat die ooreenstemmende begrippe verteenwoordig. In vakgerigte werk is dit baie belangrik om gestandaardiseerde terme te gebruik om eksakte kommunikasie nie alleen tussen vakkundiges onderling nie, maar ook tussen vakkundiges en leke te bewerkstellig.

Lede van die taalkundige gemeenskap het onlangs 'n werkbyeenkoms bygewoon om die status van standaardisering van die verskillende amptelike Afrikatale te bepaal. Die lede van die Tegniese Komitees vir Standaardisering van die Nasionale Taalliggame het reeds begin met die proses om die huidige spel- en skryfreëls van die amptelike tale te hersien. Die Khoe en San Nasionale Taalliggaam en die Suid-Afrikaanse Gebaretaal Nasionale Taalliggaam het ook belangstelling getoon om dié onderskeie tale te standaardiseer en om, waar van toepassing, spel- en skryfreëls te skep.

Suid-Afrika het op 19 Augustus 2002 'n nasionale ISO/TC 37-komitee op die gebied van terminologie en verwante taalbronne gestig. StanSA TC 37 is die plaaslike standaardiseringskomitee rakende terminologie en verwante taalbronne en is 'n presiese weergawe van die internasionale ISO/TC 37.

Sekere beginsels rakende standaarde is baie belangrik wanneer die ontwikkeling van standaarde oorweeg word. Nasionale standaarde word deur konsensus deur tegniese komitees ontwikkel wat die behoeftes van plaaslike belanghebbendes verteenwoordig, met inagneming van dissipline, moderne tegnologie, programbestuur en kostedoeltreffendheid. Komitees bestaan uit 'n gebalanseerde verteenwoordiging van gebruikersgroepe, belangegroepes sowel as die staat. Nuwe standaarde het die voordeel dat hulle op die behoeftes van die gebruikers van die standaarde kan fokus. Die proses is egter baie tydsaam en duur. Om streeks- en internasionale standaarde te aanvaar, het die voordeel dat goed nagevorste standaarde relatief goedkoop verkry word.

Standaarde kan in wetgewing opgeneem word deur na hierdie streeks- en internasionale standaarde te verwys. Verpligte spesifikasies kan as wetgewing herskryf word. Alle standaarde is vrywillig tensy hulle in wetgewing geïnkorporeer is.

Aangesien standarde net onder geskrewe wetgewing staan, beïnvloed hulle alle aspekte van die menslike bestaan. ISO-gestandaardiseerde terminologie bestaan uit alle terme en definisies wat in ISO-standaarde voorkom. As sodanig vorm standarde 'n belangrike element van onderrig en opleiding in vakverwante onderwerpe: die beginfase van enige gespesialiseerde gebied beweeg deur die aanleer van die kernbegrippe (en die terme en definisies wat hulle beskryf).

Lede van StanSA TC 37 verteenwoordig Suid-Afrika by die jaarlikse internasionale ISO TC/37-vergaderings. Die StanSA TC 37-span het 'n baie waardevolle rol te speel in gesprekvoering op internasionale vlak wanneer standarde wat met terminologie, leksikografie en ander taalkundige middele te make het, hersien word. Hulle doen ook waardevolle ondervinding op in die internasionale omgewing wat hulle dan met hul Suid-Afrikaanse kollegas kan kom deel.

Standaardisasie verteenwoordig 'n hele wêreld van aktiwiteite op verskeie gebiede van die lewe wat help om voordele en volhoubare ondersteuning vir almal in die globale samelewing te skep.

Dr. Mariëtta Alberts
President: AFRILEX
PanSAT
Privaat sak X08
ARCADIA 0007
Tel: +27 (0)12 341 9638 Faks: +27 (0)12 341 5938
E-pos: marietta@pansalb.org.za
AFRILEX-tuisblad:
<<http://www.up.ac.za/academic/libarts/afrilang/homelex.html>>

A Few Words from AFRILEX

Language practitioners concerned with lexicography and terminology/terminography work with standards — either the standard variety of a language or standards as such.

Lexicographers compile dictionaries by (usually) documenting words in the vocabulary of a standard language. Should they compile a dictionary that does not concern the standard variety of a language it is usually called a dialectal dictionary.

Terminologists on the other hand document terminology with the aim to provide subject specialists and laypeople with standard terms denoting the corresponding concepts. In subject-related work, it is very important to use standardised terms to ensure exact communication not only among subject specialists themselves, but also between subject specialists and laypeople.

Members of the linguistic community recently attended a workshop to determine the status of standardisation of the various official African languages. The members of the Standardisation Technical Committees of the National Language Bodies embarked on a process to revise the current spelling and orthography rules of the official languages. The Khoe and San National Language Body and the South African Sign Language National Language Body also indicated interest in standardising the respective languages and to devise spelling and orthography rules where applicable.

On 19 August 2002, South Africa established a national ISO/TC 37 committee in the field of terminology and other language resources. StanSA TC 37 is the local standardisation committee regarding terminology and other language resources and is a mirror committee of the international ISO/TC 37.

Certain principles regarding standards are very important when the development of standards is considered. National standards are developed by consensus through technical committees, representing the needs of local stakeholders, bearing in mind discipline, modern technology, programme management, and cost effectiveness. Committees are comprised of a balanced representation of user groups, interest groups as well as the government. New standards have the advantage that they could focus on addressing the needs of the users of the standards. However, the process is very time-consuming and costly. Adopting regional and international standards has the advantage of having well-researched standards obtained relatively cheaply.

Standards can also be incorporated into legislation by referring to these regional and international standards. Compulsory specifications can be re-drafted as legislation. All standards are voluntary unless incorporated into legislation.

As standards are second to written law, they affect all aspects of human

life. ISO standardised terminology comprises of all terms and definitions occurring in ISO standards. As such, standards are an important element in the teaching of and training in subject-related topics: the initiation phase of any specialised field passes through learning of the main concepts (and the terms and definitions describing them).

Members of StanSA TC 37 represent South Africa at the annual international ISO TC 37 meetings. The StanSA TC 37 team has a very valuable role to play in deliberating at international level when standards dealing with terminology, lexicography and other language resources are under revision. They also gain valuable experience from the international scene, which they can then come to share with their South African colleagues.

Standardisation comprises a whole world of activities in various spheres of life which helps in creating benefits and sustainability for everyone in global society.

Dr Mariëtta Alberts
President: AFRILEX
PanSALB
Private Bag X08
ARCADIA 0007
Tel: +27 (0)12 341 9638 Fax: +27 (0)12 341 5938
Email: marietta@pansalb.org.za
AFRILEX home page:
<<http://www.up.ac.za/academic/libarts/afrilang/homelex.html>>